Komentář: Proč podporuji regulaci telefonů ve školách, ale pochybuji o plošném zákazu

Kamil Kopecký

KOPECKÝ, Kamil. Komentář: Proč podporuji regulaci telefonů ve školách, ale pochybuji o plošném zákazu. E-Bezpečí, roč. 11 (2026), č. 2, s. 12-34. ISSN 2571-1679. Dostupné z: https://www.e-bezpeci.cz/index.php?view=article&id=5067

Mobilní telefony přinášejí do škol reálné problémy. Odvádějí pozornost, narušují soustředění a mohou oslabovat přirozenou komunikaci mezi dětmi. Sociální sítě, hry, krátká videa a neustálý proud notifikací dokážou pohltit celou přestávku, během níž by se žáci mohli projít, popovídat si, odpočinout si nebo se věnovat jiné činnosti. Proto **podporuji regulaci používání mobilních telefonů ve školách**. A podporuji také jejich regulaci během přestávek.

Není to z mé strany nový postoj ani náhlý obrat vyvolaný současnou politickou debatou. Již v roce 2018 jsem psal o smyslu školních přestávek jako prostoru pro odpočinek, pohyb a přímou komunikaci a upozorňoval jsem, že používání mobilních telefonů je během nich vhodné omezovat. Zároveň jsem zdůrazňoval, že **škola musí dětem nabídnout skutečnou alternativu** – odpočinková místa, pohybové aktivity, hry a prostor pro vzájemný kontakt. V roce 2019 jsme s Reném Szotkowským znovu obhajovali právo škol regulovat telefony také o přestávkách a současně je smysluplně používat při výuce pod vedením pedagoga.

Na této základní pozici se nic nemění.

Považuji za správné, aby během výuky zůstával telefon uložený, pokud jeho použití nepovolí učitel. Rozumím také škole, která se po zvážení svých podmínek rozhodne používání telefonů zakázat po celý školní den. Regulace může podpořit soustředění, aktivní přestávky, pohyb, vztahy mezi dětmi i zdravější zacházení s technologiemi. Souhlasím tedy s cílem, který Robert Plaga vyjadřuje slovy, že děti nepotřebují ve škole více času na mobilu, ale více času na sebe. Souhlasím i s tím, že zákaz mobilu nemusí znamenat odmítnutí technologií a že moderní digitální nástroje mají své místo ve výuce pod vedením učitele.

Otázkou ale je, zda z těchto správných východisek automaticky vyplývá potřeba plošného zákazu stanoveného zákonem.

Současná debata totiž nestojí mezi regulací a naprostým chaosem. Skutečný spor se vede o to, **zda mají konkrétní pravidla i nadále nastavovat školy, nebo zda má stát**

určit jeden povinný režim, který školám znemožní povolit používání telefonu i v řadě běžných, praktických nebo neočekávaných situací.

Co navrhovaná změna skutečně znamená

V době psaní tohoto textu nejde o platný zákon, ale o poslanecký návrh novely školského zákona předložený Andrejem Babišem a Robertem Plagou jako sněmovní tisk 232. Návrh byl Poslanecké sněmovně předložen v červnu 2026 a počítá s účinností od 1. září 2027. Navrhovaný zákaz se nemá vztahovat jen na vyučovací hodiny. Měl by automaticky platit pro děti v mateřských školách, žáky základních škol a také pro žáky v nižších ročnících víceletých gymnázií a odpovídajících ročnících konzervatoří.

Pokrýval by v zásadě celý školní den od příchodu dítěte do školy do jeho odchodu. Vztahoval by se na vyučování, přestávky, školní jídelny, družiny a školní kluby. Důvodová zpráva výslovně uvádí, že odkaz na činnosti přímo související se vzděláváním zahrnuje také školní přestávky.

Návrh obsahuje několik potřebných výjimek. **Zákaz se nemá vztahovat na používání telefonu ze zdravotních důvodů nebo v souvislosti se speciálními vzdělávacími potřebami. Škola by mohla povolit použití telefonu pro vzdělávací účely během vyučovací hodiny a při akcích konaných mimo místo školy**.

Během běžné přestávky by však bylo možné zákaz prolomit pouze ze zdravotních důvodů nebo **kvůli speciálním vzdělávacím potřebám**. Důvodová zpráva výslovně konstatuje, že školy nad rámec těchto důvodů nebudou moci žákům povolit ani omezenou „přestávku s mobilem“. Nejde tedy jen o posílení práva školy regulovat telefony. Školy takovou možnost už dnes mají. Návrh má způsobit, že **zákaz bude působit automaticky a že škola nebude moci podle vlastního uvážení povolit ani krátké a konkrétní použití telefonu, pokud nespadá do některé zákonné výjimky**.

Právě v tom vidím zásadní rozdíl mezi regulací, kterou dlouhodobě podporuji, a plošným zákonným zákazem.

Proč předkladatelům nestačí současná regulace?

Je fér představit také motivaci předkladatelů.

Mimořádné šetření MŠMT z května 2026 ukázalo, že **pravidla pro používání mobilních telefonů a dalších elektronických zařízení má ve školním řádu formálně zakotveno 93 procent škol**. Předkladatelé ale upozorňují, že **pouze část škol uplatňuje úplný zákaz během přestáve**k. Jejich cílem je rozšířit bezmobilní a aktivní přestávky i do škol, které zatím zvolily mírnější model.

Na prvním stupni základních škol uplatňuje během přestávek úplný zákaz 55 procent škol. Dalších 37 procent povoluje používání telefonu pouze za určitých podmínek a osm

procent škol používání nereguluje. Na druhém stupni má úplný zákaz 47 procent škol, 15 procent regulaci nemá a zbývající školy využívají podmíněný režim.

Tato čísla lze vykládat dvěma způsoby.

První výklad říká, že příliš mnoho škol úplný zákaz nezavedlo, a proto musí zasáhnout stát. Pokud považujeme samotnou možnost použít mobil během přestávky za problém, bude nám i regulovaný režim připadat jako nedostatečný.

Druhý výklad ale říká, že naprostá většina škol problém již řeší a podle věku žáků, prostředí školy a praktických zkušeností volí různé způsoby regulace.

Škola, která dovolí použít telefon pouze na určeném místě, v určitém čase, se souhlasem pedagoga nebo jen ke konkrétním účelům, není školou bez pravidel. Neignoruje problém. Pouze vědomě zvolila jiný model než úplný zákaz.

Navrhovaný zákon tedy nemá pouze přimět osm procent prvních stupňů bez regulace, aby nějaká pravidla zavedly. Má také nahradit částečnou a diferencovanou regulaci úplným zákazem ve školách, které už pravidla mají, ale nepoužívají jejich nejpřísnější podobu.

Skutečná otázka proto nezní: „Mají školy používání mobilů regulovat?“ Na tom se ve skutečnosti shodne téměř každý.

Otázka zní: „**Má být úplný zákaz během přestávek jediným zákonem povoleným modelem, nebo mohou školy i nadále volit mezi úplným zákazem a používáním za jasně stanovených podmínek?**“

Samotné ministerské šetření přitom uzavírá, že regulace je na českých školách ve velké většině případů stabilizovaná, formálně ukotvená a diferencovaná podle stupně vzdělávání. Školy ji řeší jako součást každodenního pedagogického řízení, nikoliv jako zcela nové nebo neuchopené téma. Z těch škol, které formální pravidla ještě neměly, jich 57 procent plánovalo regulaci zavést, nejčastěji od září 2026.

To samozřejmě nedokazuje, že současný systém funguje dokonale. Ukazuje to ale, že se vyvíjí a že rozdílnost pravidel nemusí být pouze známkou nečinnosti. Může být také výsledkem oprávněného rozhodování jednotlivých škol.

Ještě na začátku roku MŠMT doporučovalo diferencovaný přístup

Pozoruhodná je také časová posloupnost celé debaty.

V únoru 2026 vydalo MŠMT rozsáhlou **metodiku k nastavování pravidel používání mobilních telefonů a dalších elektronických zařízení**. Vycházela z právního rámce účinného od 1. ledna 2026, který školám umožňuje používání telefonů prostřednictvím školního řádu omezit nebo zakázat.

Metodika nestavěla školy před volbu „úplný zákaz, nebo chaos“. **Výslovně nabízela různé modely – od úplného omezení přes částečnou regulaci až po režim bez formálního omezení**. Konstatovala, že **je na každé škole, aby si zvolila řešení odpovídající jejím potřebám**. U částečného omezení metodika počítala i s používáním zařízení mimo vyučovací hodiny. Doporučovala stanovit pravidla a místa, kde bude používání o přestávkách povoleno nebo omezeno – například vyhrazený DIGI koutek. Pro družiny, kluby a jídelny doporučovala pravidla přizpůsobit jejich režimu, cílům činnosti a věkovému složení žáků.

Metodika rovněž uváděla, že pravidla mají zohledňovat rozdíly mezi výukou, přestávkami, školními akcemi a zájmovou činností, mají se lišit podle věku žáků, stupně vzdělávání a druhu školy a mají vznikat ve spolupráci pedagogů, rodičů a žáků. Zdůrazňovala, že pravidla mají větší šanci na přijetí a dodržování, pokud vznikají v dialogu.

To je v zásadě model, který podporuji: nikoliv používání telefonu bez hranic, ale jasná, důsledná a věkově přiměřená regulace nastavená konkrétní školou.

O několik měsíců později přichází **návrh zákona, který chce tuto možnost volby v podstatné části povinného vzdělávání výrazně omezit**. Nejde o právní rozpor. Zákonodárce může změnit politický přístup. Je ale legitimní se ptát, zda nová metodika a posílená právní opora škol vůbec dostaly dostatek času, aby bylo možné jejich fungování vyhodnotit.

Nebylo by vhodnější nejprve metodiku skutečně zavést do praxe, pomoci školám s její implementací, vyhodnotit, kde a proč pravidla nefungují, a teprve potom rozhodovat, zda je nezbytný celostátní zákaz?

Výzkum potvrzuje problém s rozptylováním, neslibuje ale zázraky

Ve veřejné debatě může vznikat dojem, že výzkum dává pro plošné zákazy jednoznačný argument: **zakážeme telefony, děti se budou lépe učit, budou spokojenější a zmizí problémy se sociálními sítěmi**. Výzkumná zpráva týmu IRTIS Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity však nabízí složitější obraz.

Výzkumníci analyzovali data PISA 2022 z 21 evropských vzdělávacích systémů a data českých žáků z projektu EU Kids Online V. Zjistili, že zákazy mobilů souvisejí s nižší mírou rozptylování žáků během výuky. To podporuje jeden ze základních argumentů pro regulaci: **mobil skutečně může být významným rušivým prvkem**.

Mezinárodní výsledky ale **neukázaly přímou souvislost mezi existencí zákazu a lepšími výsledky v matematice**. V některých zemích menší rozptylování pomáhalo, zároveň však zákaz souvisel s větším celkovým neklidem a nekázní ve třídě, což mohlo působit opačným směrem. Celkový efekt se tak napříč zeměmi neukázal jako významný. V českých datech zákaz s výsledky v matematice přímo nesouvisel. Nepřímo,

prostřednictvím nižšího rozptylování, byl spojen s průměrným rozdílem 1,83 bodu v testu PISA. Autoři jej označují za velmi malý a prakticky zanedbatelný ve srovnání s běžnými rozdíly mezi jednotlivými žáky.

Striktní zákazy platné ve výuce i o přestávkách skutečně souvisely s méně častým používáním telefonu ve škole. Nebyly však spojeny s lepší duševní pohodou, nižší náchylností k online závislosti, menším výskytem kyberšikany ani vyššími digitálními dovednostmi.

Výraznější souvislost s duševní pohodou měla aktivní rodičovská mediace – tedy situace, kdy rodiče s dětmi o technologiích mluví, vysvětlují jim rizika a zajímají se o jejich online život.

Je důležité dodat, že jde o průřezová data. Výzkumníci mohou popsat souvislosti, ale nemohou jednoznačně prokázat, že zákaz konkrétní výsledky způsobil. Pod označením „zákaz“ se navíc mohou skrývat různě přísná a různě důsledně vymáhaná pravidla.

Výzkum tedy není argumentem proti jakékoliv regulaci. Naopak potvrzuje, že omezení telefonu může snížit rozptylování. Nepodporuje však představu zákazu jako univerzálního prostředku, který automaticky vyřeší studijní výsledky, duševní pohodu, online závislost a kyberšikanu.

Mobilní telefon není sociální síť

Ve veřejné argumentaci se mobilní telefon často téměř automaticky spojuje se sociálními sítěmi, algoritmy, dopaminovými smyčkami a bezmyšlenkovitým scrollováním. Tato rizika jsou skutečná. Mobilní telefon ale není totéž co sociální síť.

Telefon je zařízení, jehož prostřednictvím lze sociální sítě používat. Současně je však také kalendářem, jízdním řádem, mapou, fotoaparátem, kalkulačkou, slovníkem, přehrávačem hudby, školním informačním systémem, komunikačním prostředkem nebo zdravotní pomůckou.

Když zakážeme mobilní telefon, nezakazujeme pouze TikTok, Instagram, krátká videa nebo mobilní hry. Zakazujeme současně všechny ostatní funkce, které zařízení nabízí.

Výsledky projektu EU Kids Online V ukazují, jak významnou a mnohovrstevnatou součástí života dětí telefon je. Smartphone denně používá 92 procent českých dětí a dospívajících ve věku od 9 do 17 let. Nejčastěji s jeho pomocí komunikují s kamarády, sledují videa a poslouchají hudbu, ale přibližně třetina také denně využívá internet k plnění školních úkolů. Zařízení s obrazovkou během školních přestávek denně používá 40,6 procenta dotázaných.

To není argument pro to, aby děti měly telefon kdykoliv v ruce. **Je to argument pro rozlišování mezi různými způsoby jeho používání. Plošný zákaz takové rozlišení ze své podstaty neumí.**

Co všechno plošný zákaz také zasáhne

Následující situace jsou modelové a některé mohou působit jako drobnosti. Nemají dokazovat, že každé dítě musí mít telefon neustále k dispozici. Mají ukázat, že nástroj označovaný v debatě především za bránu k sociálním sítím má také řadu jiných funkcí.

Jednotlivé situace lze většinou vyřešit jinak. Právě to však není hlavní pointa. Podstatné je, že plošný zákaz dopadne i na jednání, které s problémem scrollování, algoritmů nebo vyrušování během výuky přímo nesouvisí.

1. Maruška má ráda hudbu a v telefonu má playlist, který jí během velké přestávky pomáhá na několik minut vypnout, zklidnit se a odpočinout si od hlučného prostředí školy. Neprohlíží sociální sítě, nehraje hry a nikoho neruší. Při plošném zákazu má smůlu.

2. Honza si ráno zapomněl objednat oběd. Školní systém mu během přestávky ještě umožňuje objednat si alespoň jídlo připravované na místě. Nejde o sociální síť ani o zábavu. Přesto má smůlu – případně musí hledat učitele nebo jiné náhradní řešení.

3. Jitka je úzkostná, doma prožívá složitou situaci a ve škole občas cítí přicházející záchvat úzkosti. Pomáhá jí aplikace Nepanikař, dechová cvičení nebo relaxační hudba.

Pokud její situace nebude předem uznána jako zdravotní důvod, může mít smůlu právě ve chvíli, kdy by aplikaci potřebovala.

4. Honza si nevzpomíná na zadání domácího úkolu z matematiky. Matematiku má až poslední hodinu a chtěl si o velké přestávce otevřít Bakaláře, zadání zkontrolovat a úkol doplnit. Nejde o scrollování ani o závislostní chování. Přesto má smůlu.

5. Petr má být zkoušen z literatury, ale zapomněl si doma sešit. Chtěl si proto rychle ověřit, která díla napsala Božena Němcová. Můžeme namítnout, že měl být připravený nebo že se má zeptat učitele. To je pravda. Ani toto použití však nemá nic společného se sociálními sítěmi.

6. Romana prožívá svou první lásku. Jirka jí slíbil, že jí o přestávce napíše nebo zavolá. Nejde o životně důležitou situaci a zpráva může počkat. Současně ale není každá digitálně zprostředkovaná komunikace automaticky bezcenná, škodlivá nebo závislostní.

7. Skupina spolužáků se po cestě do školy domluvila, že odpoledne půjde do kina. Vstupenky rychle mizí a děti je chtěly o velké přestávce objednat. Mohou to samozřejmě vyřešit až po škole nebo požádat rodiče. Plošný zákaz ale opět nepostihuje problematické chování, nýbrž běžnou organizaci volného času.

8. Petr si příliš nerozumí se spolužáky ve třídě. Má ale blízké kamarády na jiné škole a krátká komunikace s nimi mu někdy pomáhá zvládnout pocit osamělosti. Z pohledu zákona není rozdíl mezi touto komunikací a bezmyšlenkovitým scrollováním.

9. Jitka zapomněla doma vypracovaný úkol, který leží na jejím stole. Učitelka požaduje, aby jej dnes odevzdala. Jitka chtěla poprosit maminku, aby jí úkol vyfotila nebo případně donesla do školy. I zde lze říci, že si měla věci zkontrolovat. Přesto nejde o používání telefonu, proti kterému směřují argumenty o algoritmech a dopaminových smyčkách.

10. Romana má během dne odejít k zubaři, ale nemůže si vzpomenout, zda je objednaná na třináctou, nebo čtrnáctou hodinu. Termín má uložený v kalendáři. Normálně by se do něj během přestávky podívala. Podle plošného režimu musí hledat jiné řešení.

11. Dominik si o víkendu ve skateparku natočil nový trik a chce video ukázat kamarádům. Může to bezpochyby počkat do odpoledne. Zároveň jde o běžnou vrstevnickou komunikaci a sdílení vlastní aktivity, nikoliv automaticky o pasivní konzumaci sociálních sítí.

12. Žák potřebuje v Teams nebo Google Classroom zkontrolovat materiál k následující hodině, stáhnout pracovní list nebo si ověřit termín. Jde o oficiální digitální prostředí používané samotnou školou. Přesto by mu škola během přestávky nemohla použití osobního telefonu běžně povolit.

13. Aneta má po škole jet sama autobusem domů. Během dopoledne se kvůli nehodě změní doprava a rodič jí potřebuje sdělit jiné místo vyzvednutí. Nejde o sociální síť ani o zábavu, ale o praktickou a částečně bezpečnostní komunikaci.

14. Na školním hřišti nebo v jiné části areálu se někomu náhle udělá vážně špatně a dospělý není v bezprostřední blízkosti. Telefon nemá nahrazovat dohled školy, ale v konkrétním okamžiku může pomoci rychle přivolat dospělého nebo zdravotnickou pomoc.

Některé z těchto situací jsou důležitější, jiné jsou banální. Některé mohou počkat, jiné vyžadují rychlou reakci. Společně ale ukazují, že mobilní telefon není jednofunkční zařízení určené pouze ke scrollování a koukání na tiktoková videa. Mohli bychom samozřejmě ke každému příkladu vytvořit náhradní postup. Žák se může zeptat učitele, zajít do kanceláře, použít školní počítač, požádat rodiče, aby zavolali do školy, nebo si informaci zjistit až doma. **Otázkou ale je, zda je rozumné nejprve zákonem zakázat široké spektrum běžných činností a následně pro každou z nich vytvářet náhradní řešení.**

Školní digitální prostředí není jen WhatsApp

Když mluvíme o komunikaci žáků prostřednictvím telefonu, neměli bychom myslet pouze na neformální třídní skupiny na WhatsAppu, Messengeru nebo jiné sociální síti. Školy samy stále více využívají oficiální digitální prostředí, jako jsou Microsoft Teams, Google Classroom, Bakaláři a další školní informační systémy. Žáci v nich mohou mít zadání, studijní materiály, termíny, organizační pokyny, suplování nebo zprávy potřebné pro další vyučovací hodinu.

Metodika MŠMT doporučuje, aby škola používala školní informační systém nebo systém pro řízení výuky, například Google Classroom či Microsoft 365. Naopak nedoporučuje, aby pedagogové sami vytvářeli neformální skupiny se žáky na WhatsAppu a vytvářeli tak tlak na rodiny, aby dětem chytrý telefon pořídily. To je rozumné. **Navrhovaný zákon však vytváří určitý paradox.**

Výjimka pro vzdělávací použití je u základních škol navázána na vyučovací hodinu. **Během přestávky má být zákaz prolomen pouze ze zdravotních důvodů** nebo **kvůli speciálním vzdělávacím potřebám**. Škola by tedy nemohla běžně povolit, aby si žák na vlastním telefonu o přestávce otevřel Teams, Classroom nebo Bakaláře, přestože jde o digitální prostředí vytvořené nebo využívané samotnou školou.

Škola může samozřejmě poskytnout vlastní zařízení, informaci vytisknout nebo ji předat během hodiny. Ani zde nejde o neřešitelný problém. Je však namístě se ptát, **proč má zákon škole bránit v tom, aby krátké a konkrétní použití oficiálního školního systému během přestávky sama vyhodnotila jako přijatelné**.

Třídní online skupiny zákazem také nezaniknou. Žáci si v nich budou dál předávat informace o úkolech, pomůckách, změnách rozvrhu, školních akcích a společných aktivitách. Komunikace se pouze více přesune na dobu před vyučováním a po něm. Zásadní školní informace samozřejmě nesmějí být dostupné jen v neformální skupině, do které nemusí mít všichni žáci přístup. Existence těchto skupin je ale realitou a ukazuje, že digitální vrstva školního kolektivu zákazem telefonu během dne nezmizí.

Vyřeší zdravotní výjimka třeba aplikaci Nepanikař?

Návrh správně obsahuje výjimku pro zdravotní důvody a speciální vzdělávací potřeby. Bez ní by nemohly fungovat například systémy pro sledování glykémie nebo mobilní zařízení používaná jako kompenzační pomůcky. Méně jasné jsou situace na hranici mezi zdravotnickou pomůckou, psychologickou podporou a běžnou osobní strategií zvládání obtíží.

Dítě může při úzkostném stavu využívat aplikaci Nepanikař, dechová cvičení, relaxační hudbu nebo možnost napsat blízkému člověku, nebo třeba kontaktovat s akutním problémem Linku bezpečí či Poradnu E-Bezpečí. Nemusí mít stanovenou psychiatrickou diagnózu ani přiznané podpůrné opatření. Přesto mu takový postup může v konkrétní chvíli pomoci. Častým protiargumentem je, že tento případ jednoduše pokryje zdravotní výjimka. Možná ano. Automatické to však není.

Důvodová zpráva výslovně uvádí, že návrh nestanoví, jak mají být zdravotní důvody škole doloženy. Současně připouští, že škola může v případě pochybností požadovat například potvrzení ošetřujícího lékaře a tuto podmínku obecně zahrnout do školního řádu. Vznikají proto praktické otázky.

Bude muset mít dítě oficiálně diagnostikovanou úzkostnou poruchu? Bude stačit vyjádření rodiče? Bude potřebovat potvrzení lékaře nebo psychologa? Co když se obtíže objeví poprvé? Kdo rozhodne, zda konkrétní aplikace skutečně souvisí se zdravotním stavem? Bude dítě v akutní chvíli muset nejprve někomu vysvětlovat, proč chce telefon použít?

Není proto přesné jednoduše říci, že všechny podobné případy výjimka bez problémů vyřeší. Může je pokrýt, ale její praktická dostupnost není předem zaručena.

Bezpečnost: telefon školu nenahradí, někdy však může pomoci

Bezpečnost nepovažuji za argument pro neomezené používání telefonu ani pro to, aby jej měl každý žák neustále v ruce. Už v roce 2019 jsem odmítal představu, že dítě musí mít telefon stále u sebe, protože jinak nebude ve škole v bezpečí. Za bezpečnost žáků během školního dne odpovídá především škola. Musí mít nastavený pedagogický dohled, krizové plány, dostupné dospělé osoby a postupy pro řešení úrazů a mimořádných situací. Nekontrolované telefonování navíc může v některých krizových situacích šířit nepřesné informace nebo paniku. Tento postoj zastávám i nadále.

Telefon dítěte nemůže nahrazovat bezpečnostní systém školy. Nemůžeme přenášet odpovědnost za řešení mimořádných událostí z dospělých na žáky. Současně ale není nutné předstírat, že **telefon nemůže být v konkrétní situaci užitečným doplňkem**.

Událost může nastat na školním hřišti, v šatně, na chodbě nebo na jiném místě, kde dospělý není právě přítomen. Může se objevit nepovolaná či potenciálně nebezpečná osoba, zdravotní komplikace nebo jiná nestandardní situace. Telefon může pomoci přivolat pomoc, předat informaci nebo přijmout instrukce.

Smutné zkušenosti z vysokých škol (viz masakr na FF UK) samozřejmě nelze mechanicky přenášet na základní školství. Připomínají ale, že ani vzdělávací instituce nejsou prostředím, ve kterém lze předem vyloučit každou mimořádnou událost.

Zajímavé je, že samotná **metodika MŠMT z února 2026 uvažuje o mimořádných a krizových situacích**. Doporučuje, aby je školy při nastavování pravidel zohlednily, a u varianty úplného omezení výslovně připouští vedle zdravotních důvodů také krizové situace ovlivňující bezpečnost a zdraví žáků. Navrhovaný zákon obecnou bezpečnostní či krizovou výjimku výslovně neuvádí.

To neznamená, že by dítě v bezprostředním ohrožení nesmělo zavolat pomoc. Žádné rozumné pravidlo nelze vykládat tak, že má člověk nečinně přihlížet ohrožení života nebo zdraví. Bylo by ale vhodné, aby **takto široká regulace pamatovala na mimořádné situace jasně a nenechávala školy a žáky spoléhat jen na následný výklad**.

Dobré pravidlo nemá vést k tomu, že dítě v bezprostředním ohrožení začne přemýšlet, zda poruší školní řád, pokud telefon použije.

Kyberšikana zákazem telefonu nezmizí

Omezení telefonů může snížit počet situací, kdy žáci přímo ve škole někoho bez souhlasu fotografují, natáčejí, vytvářejí ponižující obsah nebo jej okamžitě sdílejí do třídní skupiny. To je jednoznačný přínos. **Bylo by však chybou vyvodit z toho, že kyberšikana ze školního života zmizí**.

V praxi se tradiční šikana a kyberšikana často prolínají. Ve škole probíhají urážky, ponižování, vyhrožování nebo vylučování z kolektivu a po příchodu domů na ně navazují útoky ve skupinových chatech, na sociálních sítích nebo v online hrách. Aktuální data poskytuje třeba náš výzkum Čeští žáci v online světě 2025. Nejde o dva zcela oddělené problémy. Jde o jeden **vztahový konflikt, který přechází mezi fyzickým a digitálním prostředím**.

Aktualizované metodické doporučení MŠMT ke kybernetické agresi zdůrazňuje, že online agrese často vzniká mimo školu, ale její dopady se bezprostředně promítají do školního klimatu, bezpečí a vzdělávání. Škola se proto musí zabývat i incidenty vzniklými mimo její budovu, pokud ovlivňují vztahy a bezpečnost ve škole. Současně zde existuje důležitý právní limit. Kázeňské opatření může škola uložit pouze tehdy, pokud k závadovému jednání došlo v prostorách školy – během vyučování i přestávek – nebo na akci organizované školou.

Pokud šikana probíhá ve škole a pokračuje online doma (jako kyberšikana), může škola fyzické a digitální projevy vnímat jako součást jednoho případu. Může zohlednit online kontext při posuzování závažnosti situace, při ochraně oběti, práci se třídou a komunikaci s rodiči. Nemůže však jednoduše uložit kázeňský postih pouze za jednání, které se prokazatelně odehrálo výhradně mimo prostor školy a školní akce. **Plošný zákaz**

může část digitální agrese ze školního dne skutečně odstranit. Některé ponižující fotografie nebo videonahrávky ve škole nevzniknou. To je dobře.

Jiná část se ale může pouze časově přesunout na odpoledne. Ve škole budou pokračovat urážky, výhrůžky nebo sociální vylučování a digitální pokračování se odehraje až doma. Takový přesun může být pro pedagogy méně viditelný. Může být obtížnější zachytit bezprostřední propojení mezi chováním ve třídě a tím, co se později objeví online. Může také vzniknout falešný dojem, že se kyberšikana ve škole nevyskytuje, protože během školního dne nejsou telefony vidět.

Netvrdím, že bez zákazu škola každou kyberšikanu snadno odhalí. Kyberšikana je skrytá už dnes. Neměli bychom ale absenci telefonu ve škole zaměňovat za absenci digitálního problému. Zákaz může omezit jednu z příležitostí, při které kyberšikana vzniká (i k tomu máme v E-Bezpečí data). Neodstraní ale zcela konflikty ve třídě, motivaci agresorů ani digitální prostředí, do kterého se vztahy školního kolektivu po skončení vyučování přesouvají.

Regulaci telefonů proto musí doprovázet systematická prevence, práce s třídním klimatem, podpora obětí, rozvoj empatie a jasné postupy pro případy, které vznikají mimo školu, ale se svými důsledky se do ní vracejí.

První třída není osmá třída

Dalším důvodem pro diferencovanou regulaci je **věk žáků**. Jinak může na odložení telefonu reagovat dítě na prvním stupni ZŠ a jinak dospívající v osmé nebo deváté třídě ZŠ. U mladších dětí může být jednoznačné pravidlo snadno srozumitelné a užitečné. Jejich schopnost seberegulace se teprve rozvíjí a prostředí bez mobilních podnětů jim může pomoci věnovat se hře, pohybu a přímému kontaktu s ostatními. A to se ostatně stalo tam, kde regulaci takto zavedli. U starších žáků je situace složitější. Roste jejich potřeba autonomie, samostatnosti a respektu k vlastnímu úsudku. Plošný zákaz proto mohou vnímat nikoli jako pomoc, ale jako nedůvěru, kolektivní trest nebo opatření určené především mladším dětem. I toto se stalo tam, kde k regulaci došlo.

Data IRTIS ukazují, že **souhlas žáků se školními pravidly pro mobily výrazně klesá s věkem**. Zatímco na prvním stupni s nimi souhlasí nadpoloviční většina dětí, v posledních ročnících základní školy už méně než třetina. Neplatí jednoduchá rovnice, že každá větší restrikce automaticky vyvolá větší odpor. Starší žáci mohou přijmout i velmi přísné pravidlo, pokud rozumějí jeho smyslu, považují je za spravedlivé a vidí, že se uplatňuje předvídatelně.

Riziko odporu a obcházení však roste, pokud je zákaz prezentován jako trest, nerozlišuje mezi odlišnými způsoby používání telefonu a žáci nemají žádnou možnost podílet se na diskusi o jeho praktickém fungování. Mimochodem např. Irsko vyžadovalo, aby se k regulaci vyjádřili i žáci. Právě proto **únorová metodika MŠMT**

doporučovala, aby se pravidla lišila podle věku a stupně vzdělávání a vznikala v dialogu s žáky.

Cílem školy by nemělo být pouze krátkodobě odstranit telefon z dohledu a zavřít ho do skříněk, pouzder, případně ho nechat v taškách žáků. **Měla by děti postupně učit, kdy je vhodné zařízení použít, kdy je odložit a jak ovládat vlastní pozornost**.

U mladších žáků může regulace více stát na jasné vnější struktuře. U starších by měla vedle hranic zahrnovat také postupné přebírání odpovědnosti a nácvik skutečné digitální seberegulace. **Jinak hrozí, že zákaz sice odstraní telefony ze školních chodeb, ale u části dospívajících povede hlavně k pocitu, že byli potrestáni, a ke snaze pravidlo obejít.**

Zákaz sám o sobě digitální seberegulaci nenaučí

Dítě, kterému během školy telefon jednoduše zakážeme, nebude mít po odchodu ze školní budovy automaticky větší schopnost odolávat algoritmům, notifikacím a návykovému designu sociálních sítí.

Škola by měla děti učit rozpoznávat, kdy jim technologie slouží a kdy začínají ovládat jejich pozornost. Měla by s nimi mluvit o algoritmech, reklamě, ochraně soukromí, manipulativním designu aplikací, kyberšikaně, dezinformacích i schopnosti telefon vědomě odložit.

Data EU Kids Online V ukazují, že část dětí si není jistá ani základními principy řazení výsledků ve vyhledávačích a příspěvků na sociálních sítích. Přibližně 40 procent si nebylo jistých, zda je první výsledek vyhledávání nutně nejlepším zdrojem, a 45,3 procenta nevědělo, zda první zobrazený příspěvek na sociální síti musí být nejnovějším příspěvkem jejich kontaktu. To je argument pro kvalitní digitální vzdělávání, nikoliv jen

pro fyzické odstranění zařízení. **Zákaz a vzdělávání se samozřejmě nevylučují. Samotný zákaz ale vzdělávání nenahradí.**

Cílem regulace by neměla být pouze generace, která ve škole telefon používat nesměla. Cílem by měla být generace, která s ním dokáže zacházet bezpečně, smysluplně a s mírou i tehdy, když nad ní nestojí učitel.

Ostatní evropské země pravidla zpřísňují

Je pravda, že Česká republika není jedinou zemí, která v roce 2026 zpřísňuje regulaci mobilních telefonů ve školách. Tento evropský trend je reálný a nelze jej jednoduše ignorovat.

V Chorvatsku ministerstvo školství v březnu 2026 změnilo resortní předpis tak, že používání mobilních telefonů v základních školách je považováno za nepřijatelné ve všech školních prostorách, tedy i mimo vyučovací hodiny. Žáci mohou telefon do školy přinést, ale mají jej ponechat v tašce nebo ve skříňce podle režimu konkrétní školy.

Lotyšský parlament v březnu 2026 rozšířil dosavadní zákaz z prvního až šestého ročníku na celý rozsah základního vzdělávání, tedy první až devátý ročník. Výjimkou zůstává použití povolené učitelem při výuce.

V Dánsku má od školního roku 2026/2027 začít platit požadavek na bezmobilní základní školy a navazující volnočasová zařízení. Základem je široká politická dohoda, podle níž mají školy přijmout pravidla pro prostředí bez osobních smartphonů.

Zajímavý model představuje Irsko. Tam stát nezavedl nový plošný zákaz prostřednictvím změny školského zákona, ale využil ministerské oběžníky, které školám ukládají přijmout vlastní vnitřní politiku. Na irských základních školách musí školní politika zakázat žákům používání osobních mobilních telefonů i přístup k nim po celý školní den. U škol druhého stupně ministerstvo požaduje omezení používání a přístupu k telefonům po celý den, ale **konkrétní způsob provedení má být popsán v politice školy**.

Evropský trend tedy skutečně směřuje k přísnější regulaci. Neexistuje však jeden jednotný „evropský zákaz“.

Jednotlivé státy se liší právním nástrojem, věkem žáků, rozsahem omezení, pravidly během přestávek, možnostmi vzdělávacího použití i prostorem ponechaným školám. Argument, že „ostatní země to také zavádějí“, je legitimním důvodem jejich zkušenosti sledovat. Sám o sobě ale nedokazuje, že právě česká varianta je jediným možným nebo optimálním řešením.

Je třeba se ptát, co přesně daná země zavedla, pro jak staré žáky, s jakými výjimkami, jakým právním nástrojem a s **jakými výsledky**.

Regulace ano, ale s prostorem pro rozumné rozhodování

Neobhajuji mobily během výuky. Neobhajuji ani stav, kdy děti tráví všechny přestávky na sociálních sítích. Regulaci telefonů během přestávek podporuji dlouhodobě a veřejně. Podporuji aktivní přestávky, skutečnou komunikaci mezi dětmi, pohyb a ochranu jejich pozornosti. Podporuji školu, která po zvážení svých podmínek zavede úplný zákaz a důsledně jej vymáhá. Takový model může být pro řadu škol správný a může velmi dobře fungovat – zejména pokud škola dětem nabídne smysluplné alternativy.

Nejsem však přesvědčen, že stát musí všem školám automaticky nařídit stejný režim a současně jim znemožnit povolit krátké, konkrétní a smysluplné použití telefonu. Mobilní telefon není totéž co sociální síť. Kalendář není TikTok. Bakaláři nejsou Instagram. Google Classroom není mobilní hra. Aplikace pomáhající zvládnout úzkost není nekonečné scrollování. Přivolání pomoci není dopaminová smyčka. Plošný zákaz však zasáhne všechna tato použití společně.

Každou z výše popsaných situací lze jednotlivě nějak vyřešit. Žák může zajít za učitelem, rodič může zavolat do školy, škola může zpřístupnit počítač a pro zdravotní situace lze vytvořit výjimku. Čím více výjimek a náhradních postupů ale potřebujeme vytvářet, tím oprávněnější je otázka, zda má být základní pravidlo tak široké a nepružné.

Za rozumnější považuji zachovat školám jasnou zákonnou oporu pro přísnou regulaci, poskytnout jim metodickou pomoc a požadovat, aby jejich pravidla byla srozumitelná, vymahatelná a přiměřená věku žáků. Konkrétní režim by měl vznikat v komunikaci vedení školy, pedagogů, rodičů a pokud možno také samotných žáků.

Stát může určit minimální standard. Může například vyžadovat, aby každá škola měla jasná pravidla, aby telefony při výuce zůstávaly uložené, pokud je nepovolí učitel, a aby škola upravila také režim o přestávkách. Nemusí však zaměňovat regulaci konkrétního škodlivého chování za zákaz celého nástroje.

Kamil Kopecký,
E-Bezpečí &
Univerzita Palackého v Olomouci

Zdroje

1. Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR: Sněmovní tisk 232 – novela školského zákona, návrh a důvodová zpráva, červen 2026.

2. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: Výsledky mimořádného šetření k regulaci využívání mobilních telefonů ve školách, květen 2026.

3. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: Metodika k nastavování pravidel používání mobilních telefonů a jiných elektronických zařízení ve školách, únor 2026.

4. Juhaňák, L., Černický, I., Jaroň Bedrošová, M. a Šmahel, D.: Zákazy mobilů ve školách: souvisí se znalostmi žáků, jejich duševní pohodou a kyberšikanou?, IRTIS, Masarykova univerzita, 2026.

5. Nguyenová, H. N., Martínez-Soto, A., Jaroň Bedrošová, M. a Macháčková, H.: České děti a dospívající na internetu: Výsledky projektu EU Kids Online v České republice, Masarykova univerzita, 2026.

6. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování – Příloha 7: Kybernetická agrese a kyberšikana, květen 2026.

7. Kopecký, Kamil: Komentář: Zakázat mobilní telefon o přestávkách?, E-Bezpečí, 2018.

8. Kopecký, Kamil a Szotkowski, René: O mobilních telefonech podruhé aneb Nemíchejme dohromady jablka, hrušky, švestky, broskve a mandarinky, E-Bezpečí, 2019.

9. Ministerstvo vědy, vzdělávání a mládeže Chorvatska: Zákaz mobilních telefonů ve všech základních školách, březen 2026.

10. Lotyšský parlament: Rozšíření zákazu mobilních telefonů na první až devátý ročník, březen 2026.

11. Dánské ministerstvo školství: Dohoda o bezmobilních základních školách a volnočasových zařízeních, účinnost od školního roku 2026/2027.

12. Department of Education and Youth, Ireland: Circular 0044/2025 – Banning the use of and access to personal mobile phones by pupils during the school day.

13. Department of Education and Youth, Ireland: Circular 0045/2025 – Restricting the use of and access to personal mobile phones by students during the school day.